

מטיילים ולא משאירים עקבות

המטרה: להתכונן לקראת היציאה לטיול, להקנות כללי התנהגות נכונים בטבע.

הפעילות המרכזית: היכרות עם מצבים בטיול ועם כללי ההתנהגות הנכונים בהם. בפעילות זו נכיר את הביטוי שנ"ה טובה = שבילים, ניקיון, התבוננות = הדרך הנכונה להתנהגות בטיול.

מסר עיקרי: כשיוצאים לטייל עלינו לשמור על הבטיחות שלנו ועל הסביבה.

זמן הפעילות: 30-45 דקות.

מקום מומלץ: בחיק הטבע, כיתה או חצר.

תחרות: "בלי לומר מילה"

תחרות בין קבוצות: הצגת פנטומימה של ערכי טבע ומורשת שעליהם אנו רוצים לשמור בטיול.

הצגה: תמונות מהאלבום

ממחזים "תמונות" מאלבומים של מטיילים חובבי טבע. בכל "תמונה" מודגמת "טעות" שמטיילים עלולים לעשות ולסכן בכך את עצמם או את הסביבה. על המשתתפים למצוא מה לא בסדר ב"תמונה".

10 דקות

20-30 דקות

עזרים:

תצלומים של שמונה ערכי טבע:
צדף
מאובן
נטיף
רקפת
ענפים
צב יבשה
חיפושית
ראשנים

עזרים:

כרטיסיות ועל גביהן תיאור הסצנה המצולמת
אביזרים להצגה:
כובעים
תיק
פרח מפלסטיק
שקית אשפה
מפת פיקניק
פינג'ן
נרות

הצגה תמונות מהאלבום

פתיחה

בקרוב נצא לטיול! כולנו מתרגשים ומחכים... אבל, צריך לזכור שבטיול עלינו לשמור על עצמנו, על שותפנו לטיול וגם על הסביבה שאנחנו מטיילים בה.

במפגש הקודם למדנו איך להתכונן לטיול ואיזה ציוד צריך לקחת אתנו לטיול, היום נחשוב כיצד נכון להתנהג בטיול עצמו כדי לשמור על עצמנו ועל הסביבה.

דרך נוחה לזכור את כללי ההתנהגות המומלצים בטיול היא לזכור את הביטוי 'שנ"ה טובה'. ומהם ההמלצות המסתתרות בביטוי הזה? – את הפתרון לחידה נפצח בעזרתכם. אתם תציגו לנו "תמונות" מתוך אלבומי תמונות של חובבי טבע שיצאו לטיולים והצטלמו, וכשנצפה בתמונות המומחזות נצטרך לזהות מה לא בסדר בהן... כלומר, מה בהתנהגות של המטיילים האלה עלול לפגוע בטבע או במטיילים עצמם.

פעילות

חלקו את הקבוצה לארבע קבוצות קטנות, כל קבוצה היא קבוצת מטיילים אחרת (משפחה, זוג אוהבים, חוג הישרדות, קבוצת חברים "קרביים") במקום אחר בארץ (חוף ים, גבעה פורחת, מדבר, מצוקים). כל קבוצה מקבלת כרטיסייה שבה מתוארים שלושה מצבים בטיול שלהם. כל תיאור מצב מסתיים בקריאה "קליק!".

על המשתתפים להציג בקצרה כל מצב המתואר בכרטיסייה ו"לקפוא" בסיומו כאילו צולמו לתמונה.

כל קבוצה מכינה את ההצגה שלה (רצף של שלושה מצבים) – לא מוכרחים להיצמד לטקסט שבכרטיסייה, ורצוי להיעזר ביצירתיות, בהומור ובאביזרים. אחרי כרבע שעה נפגשים לחזות בתמונות המומחזות, ולנסות להבין מה לא בסדר בכל תמונה ומהם כללי 'שנ"ה טובה'.

הצגה: תמונות מהאלבום

ממחזים "תמונות" מאלבומים של מטיילים חובבי טבע. בכל "תמונה" מודגמת "טעות" שמטיילים עלולים לעשות ולסכן בכך את עצמם או את הסביבה. על המשתתפים למצוא מה לא בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:

כרטיסיות ועל גביהן תיאור הסצנה המצולמת אביזרים להצגה: כובעים תיק פרח מפלסטיק שקית אשפה מפת פיקניק פינג'ן נרות

הצגה תמונות מהאלבום

כרטיסיות

משפחת לבבי מבלה בחוף הים בשמורת חוף הבונים:

בני המשפחה הולכים במסלול ונהנים, מתפעלים מהים, מהחוף, ומהרוח הנעימה ומחפשים מקום לשבת לפיקניק. הם מזהים מפרצון קטנטן מעבר לשביל ההליכה, המקום ריק ממטיילים אחרים. הם יורדים מהשביל בשמחה ומתחילים "להתמקם" – "קליק!"

אחרי הפיקניק, שבעים ומרוצים, הם טורחים לאסוף את כל האשפה לשקית, לוקחים את כל הציוד אתם, אך שקית האשפה נשארת על החוף, "מישהו מהשמורה כבר יאסוף אותה" – "קליק!"

במפרץ הצדפים הם מתפעלים: "כמה צדפים יש פה... איזה יופי, בואו ניקח בשקית, נעשה בבית מחרוזת, מזכרת מהטיול" – "קליק!"

הצגה: תמונות מהאלבום

ממחיזים "תמונות" מאלבומים של מטיילים חובבי טבע. בכל "תמונה" מודגמת "טעות" שמטיילים עלולים לעשות ולסכן בכך את עצמם או את הסביבה. על המשתתפים למצוא מה לא בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:

כרטיסיות ועל גביהן תיאור הסצנה המצולמת אביזרים להצגה: כובעים תיק פרח מפלסטיק שקית אשפה מפת פיקניק פינג'ן נרות

הצגה

תמונות מהאלבום

כרטיסיות

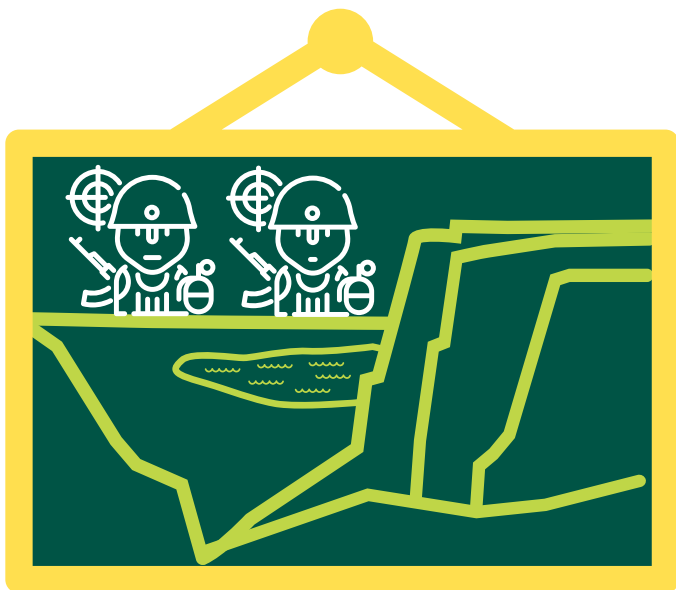

הכי קרבי, אחי קבוצת חברים "קרביים" בטיול במדבר יהודה

החבורה הולכת במסלול ומגיעה למצוק קטן שהשביל מטפס עליו. אחד החבר'ה מציע לעלות במצוק שממול, שם הרבה יותר מעניין ומאתגר לטפס. החברים משתכנעים – "קליק!"

החבורה הולכת בשביל, אחד החברים מבחין במערה במצוק שממול, והם מחליטים לעלות ולחקור אותה. הם מגלים שהם כנראה הראשונים שנכנסו אליה, מדליקים נרות, מחפשים עטלפים, ומחליטים להשאיר את הנרות לפעם הבאה שיבואו עם עוד חבר'ה – "קליק!"

תוך כדי הליכה מזהים החברים מאובנים בסלע - צורות של צדפות ושבלולים מרהיבות ביופיהן. הם מתלהבים ומחליטים לנסות לנתק את חתיכת הסלע שעליה המאובן כדי לקחת אותה למזכרת – "קליק!"

הצגה: תמונות מהאלבום

ממחיזים "תמונות" מאלבומים של מטיילים חובבי טבע. בכל "תמונה" מודגמת "טעות" שמטיילים עלולים לעשות ולסכן בכך את עצמם או את הסביבה. על המשתתפים למצוא מה לא בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:

כרטיסיות ועל גביהן תיאור הסצנה המצולמת אביזרים להצגה: כובעים תיק פרח מפלסטיק שקית אשפה מפת פיקניק פינג'ן נרות

הצגה תמונות מהאלבום

כרטיסיות

פוצי ומוצי יוצאים לטיול רומנטי בגבעת הרקפות

"חיים שלי... כמה את יפה, בואי נשים לך פרח יפה בשיער"
(הבחור קוטף כמה רקפות ושם לחברתו בשיער) – "קליק!"

"בובי, אני חייבת לצלם אותך עם הנוף, לא רואים מפה כלום.
רק רגע, אולי תרד קצת למטה... נו, אז תעבור את החבל הזה,
לך עד הקצה, כן, יופי, שם בדיוק, בול!" – "קליק!"

"יו, בובי, תראה איזה מתוק,מה זה? אה, אז זה צב? יו בחיים
לא ראיתי, בוא ניקח אותו הביתה ונגדל אותו, טוב בובי?, איזה
מתוקי...!" – "קליק!"

הצגה: תמונות

מהאלבום

ממחזים

"תמונות"

מאלבומים של

מטיילים חובבי

טבע.

בכל "תמונה"

מודגמת "טעות"

שמטיילים

עלולים לעשות

ולסכן בכך את

עצמם או את

הסביבה. על

המשתתפים

למצוא מה לא

בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:

כרטיסיות ועל

גביהן תיאור

הסצנה המצולמת

אביזרים להצגה:

כובעים

תיק

פרח מפלסטיק

שקית אשפה

מפת פיקניק

פינג'ן

נרות

הצגה תמונות מהאלבום

כרטיסיות

הצגה: תמונות מהאלבום
ממחיזים "תמונות" מאלבומים של מטיילים חובבי טבע. בכל "תמונה" מודגמת "טעות" שמטיילים עלולים לעשות ולסכן בכך את עצמם או את הסביבה. על המשתתפים למצוא מה לא בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:
כרטיסיות ועל גביהן תיאור הסצנה המצולמת אביזרים להצגה: כובעים תיק פרח מפלסטיק שקית אשפה מפת פיקניק פינג'ן נרות

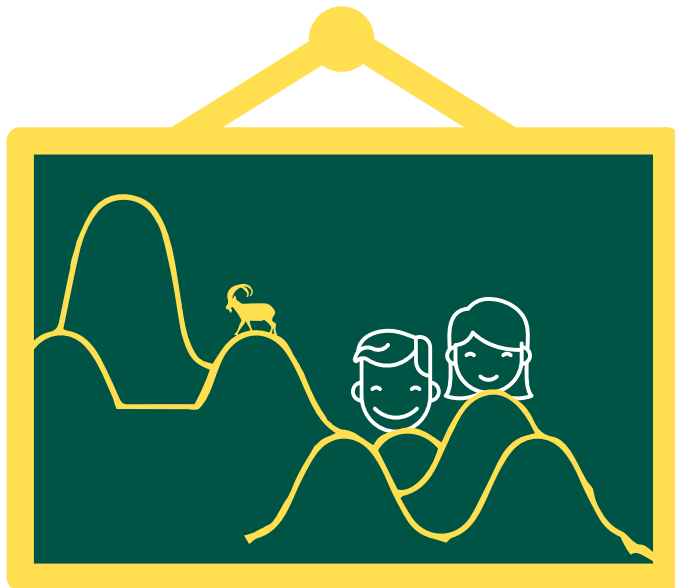
חוג הישרדות "רוח המדבר" יוצא לטיול בנגב

המדריך מספר לחניכים על צמח מיוחד במינו שצומח רק כאן, במדבר, כוכב ריחני – יש לו ארומה נהדרת והמון תכונות מרפא.

המדריך שולח את החניכים לחפש את הכוכב הריחני, וגם להביא ענפים יבשים כדי להדליק מדורה ולהכין תה מהצמח המיוחד – "קליק!"

הקבוצה מבחינה בעדר של יעלים במצוק שממול. כולם מתפעלים. המדריך מעודד אותם לעזוב את השביל המסומן וללכת בעקבות היעלים, "כמו גששים בדואים אסליים..." – "קליק!"

על שביל היעלים, מאחורי סלע, מוצאת אחת החניכות גדי של יעלים וקוראת לחבריה. הם חושבים כמה הוא מסכן, ושבטח נטשו אותו וצריך לעזור לו. החניכים אוספים את הגדי בידיהם כדי לקחת אותו אתם – "קליק!"

הצגה תמונות מהאלבום

הסבר

צפייה מונחית בהצגות

אחרי הצגת ארבע ההצגות שאלו: מה לא היה בסדר בתמונות האלה?
רכזו את הטעויות בהתנהגות המטיילים, והכירו למשתתפים את
שלושת הכללים החשובים: **שביל**, **ניקיון** ו**התבוננות = שנ"ה טובה**.

שביל – כל ירידה מהשביל מסכנת את המטיילים. הם עלולים להגיע
לתהום, למצוק לא עביר או למדרון חלק. כמו כן, השביל נועד לרכז
את ההולכים בשמורות למקומות מסוימים ולמנוע מהם לרמוס את
הצמחייה, להתקרב לקינון של דורסים (למשל, במצוקים במדבר
יהודה או בנגב), או להפריע לפעילות בעלי חיים אחרים (כמו יעלים
ועטלפי חרקים). כל ירידה מהשביל עלולה לפגוע באחד מערכי
הטבע האלה.

ניקיון – בטבע מותר לנו ליהנות, לאכול ולפעול, אבל אסור לנו
להשאיר אחרינו עקבות. את הפסולת עלינו לקחת עמנו עד לפח
האשפה, ולא להשאיר בשטח דבר, גם לא לטובת מטיילים אחרים.

ההתבוננות – התבוננות מעודדת את המטיילים ליהנות מהצומח,
מבעלי החיים ומהדומם שבטבע בלי לגעת בהם, ובוודאי בלי להוציא
אותם מהשטח. יש לזכור שכל מגע עם חיית בר מסכנת אותה וגם
אותנו. אם נתקלים בחיית בר במצוקה יש להתקשר ל**מוקד המידע
של רשות הטבע והגנים *3639** ולקבל מהם הכוונה כיצד לפעול (בכל
מקרה אין לגעת בגוזלים ובגורים, שכן במסתור הם מקבלים הגנה
מאמם).

הצגה: תמונות מהאלבום

ממחזים
"תמונות"
מאלבומים של
מטיילים חובבי
טבע.
בכל "תמונה"
מודגמת "טעות"
שמטיילים
עלולים לעשות
ולסכן בכך את
עצמם או את
הסביבה. על
המשתתפים
למצוא מה לא
בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:
כרטיסיות ועל
גביהן תיאור
הסצנה המצולמת
אביזרים להצגה:
כובעים
תיק
פרח מפלסטיק
שקית אשפה
מפת פיקניק
פינג'ן
נרות

הצגה תמונות מהאלבום

הסבר

הטעויות בהתנהגות המטיילים

משפחת לבבי:
טיול ופיקניק משפחתי
בשמורת חוף הבונים

הצגה: תמונות

מהאלבום
ממחזים
"תמונות"
מאלבומים של
מטיילים חובבי
טבע.
בכל "תמונה"
מודגמת "טעות"
שמטיילים
עלולים לעשות
ולסכן בכך את
עצמם או את
הסביבה. על
המשתתפים
למצוא מה לא
בסדר ב"תמונה".

יורדים מהשביל כדי להגיע למפרץ
מיוחד ופרטי יותר.

שביל

20-30 דקות

עזרים:

כרטיסיות ועל
גביהן תיאור
הסצנה המצולמת
אביזרים להצגה:
כובעים
תיק

מקפידים לאסוף את האשפה
לשקית, אך משאירים אותה בשטח.

ניקיון

פרח מפלסטיק
שקית אשפה
מפת פיקניק
פינג'ן
נרות

אוספים צדפים במפרץ הצדפים כדי
להכין מחרוזת בבית.

התבוננות

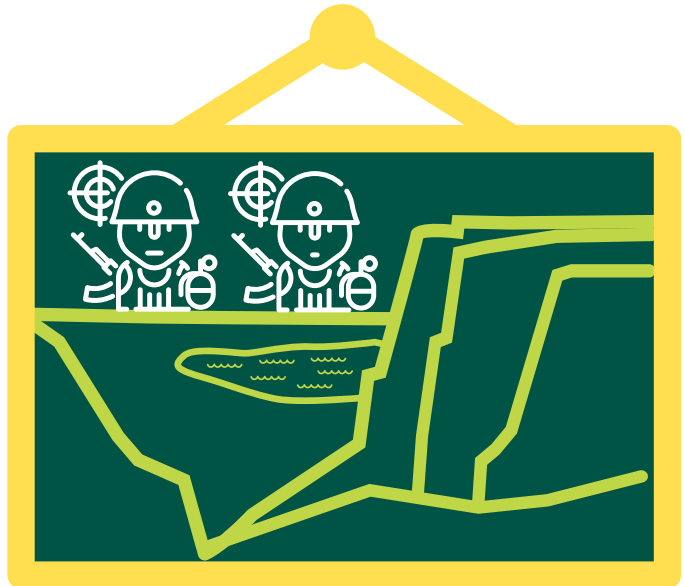

הצגה תמונות מהאלבום

הסבר

הטעויות בהתנהגות המטיילים

"הכי קרבי, אחי":
קבוצת חברים "קרביים"
בטיול במצוקי מדבר
יהודה

הצגה: תמונות מהאלבום
ממחזים "תמונות" מאלבומים של מטיילים חובבי טבע. בכל "תמונה" מודגמת "טעות" שמטיילים עלולים לעשות ולסכן בכך את עצמם או את הסביבה. על המשתתפים למצוא מה לא בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:

כרטיסיות ועל גביהן תיאור הסצנה המצולמת אביזרים להצגה: כובעים תיק פרח מפלסטיק שקית אשפה מפת פיקניק פינג'ן נרות

יורדים מהשביל כדי לטפס על מצוק מעניין יותר.

שביל

החבר'ה נכנסים למערה שאינה על השביל, מדליקים נרות ומשאירים אותם במערה.
שביל התבוננות

ניקיון

לוקחים מאובן למזכרת.

התבוננות

הצגה תמונות מהאלבום

הסבר

הטעויות בהתנהגות המטיילים

פוצי ומוצי:
זוג אוהבים יוצא
לצפות בשקיעה בגבעת
הרקפות

יורדים מהשביל כדי לראות טוב יותר
את הנוף.

שביל

קוטפים פרח.

מוצאים צב ולוקחים אותו הביתה.

התבוננות

הצגה: תמונות

מהאלבום

ממחזים

"תמונות"

מאלבומים של
מטיילים חובבי
טבע.

בכל "תמונה"

מודגמת "טעות"

שמטיילים

עלולים לעשות

ולסכן בכך את

עצמם או את

הסביבה. על

המשתתפים

למצוא מה לא

בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:

כרטיסיות ועל

גביהן תיאור

הסצנה המצולמת

אביזרים להצגה:

כובעים

תיק

פרח מפלסטיק

שקית אשפה

מפת פיקניק

פינג'ן

נרות

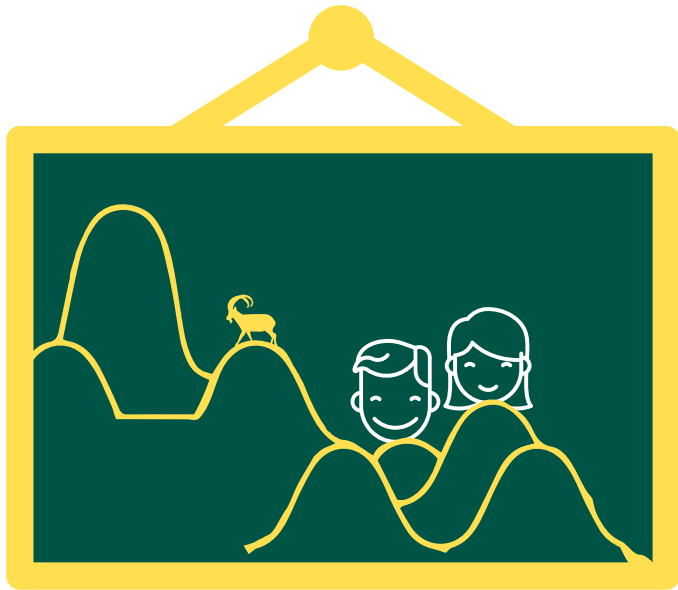

הצגה תמונות מהאלבום

הסבר

הטעויות בהתנהגות המטיילים

"רוח המדבר":
חוג הישרדות מטייל
בנגב

יורדים מהשביל כדי לעקוב אחרי
יעלים

שביל

קוטפים צמחי תבלין ומקוששים
עצים יבשים

מוצאים גדי של יעל ואוספים
אותו בידיים

התבוננות

הצגה: תמונות

מהאלבום

ממחזים

"תמונות"

מאלבומים של

מטיילים חובבי

טבע.

בכל "תמונה"

מודגמת "טעות"

שמטיילים

עלולים לעשות

ולסכן בכך את

עצמם או את

הסביבה. על

המשתתפים

למצוא מה לא

בסדר ב"תמונה".

20-30 דקות

עזרים:

כרטיסיות ועל

גביהן תיאור

הסצנה המצולמת

אביזרים להצגה:

כובעים

תיק

פרח מפלסטיק

שקית אשפה

מפת פיקניק

פינג'ן

נרות

פעילות בקבוצות

תחרות: "בלי לומר מילה"

פעילות

תחרות בין שתי קבוצות: איזו קבוצה תצליח לפענח יותר "ערכי טבע" בזמן קצוב. חלקו את הקבוצה לשתי קבוצות קטנות. כל קבוצה יושבת בשורה ומולה אחד מחברי הקבוצה, ומשחקים לסירוגין. תנו למשתתף או למשתתפת העומדים מול הקבוצה תצלום של "ערך טבע" שצילמו בטיול במקום לקחת אותם הביתה – צמח, בעלי חיים או דומם שאנחנו שואפים לשמור עליו בעזרת שמירה על כללי התנהגות נכונים בטיול. המשתתף העומד מול הקבוצה נדרש להציג בפנטומימה את הערך הנראה בתצלום (ראו רשימה) בתוך דקה אחת.

תחרות: "בלי לומר מילה"
תחרות בין קבוצות: הצגת פנטומימה של ערכי טבע ומורשת שעליהם אנו רוצים לשמור בטיול.

10 דקות

עזרים:
תצלומים של שמונה ערכי טבע:
צדף
מאובן
נטיף
רקפת
ענפים
צב יבשה
חיפושית
ראשנים

רשימת הערכים:

דומם
צדף
נטיף
מאובן

צומח
רקפת
ענפים

חי
צב יבשה
ראשנים
חיפושית

כרטיסיות

ראשנים

צילום: SHUTTERSTOCK

צב יבשה

צילום: דותן רותם

רקפת

צילום: שרון גולדזון

חיפושית

צילום: SHUTTERSTOCK

תחרות: "בלי לומר מילה"

תחרות בין קבוצות: הצגת פנטומימה של ערכי טבע ומורשת שעליהם אנו רוצים לשמור בטיול.

10 דקות

עזרים:

תצלומים של שמונה

ערכי טבע:

צדף

מאובן

נטיף

רקפת

ענפים

צב יבשה

חיפושית

ראשנים

כרטיסיות

צדף

צילום: דותן רותם

מאובן

צילום: SHUTTERSTOCK

ענפים

צילום: SHUTTERSTOCK

נטיף

צילום: SHUTTERSTOCK

תחרות: "בלי לומר מילה"

תחרות בין קבוצות: הצגת פנטומימה של ערכי טבע ומורשת שעליהם אנו רוצים לשמור בטיול.

10 דקות

עזרים:

תצלומים של שמונה

ערכי טבע:

צדף

מאובן

נטיף

רקפת

ענפים

צב יבשה

חיפושית

ראשנים

פעילות בקבוצות

תחרות: "בלי לומר מילה"

סיכום

איך נזכור את כללי ההתנהגות הנכונים העוזרים לנו לשמור על עצמנו ועל הסביבה? נכון, בעזרת הביטוי שנ"ה טובה. כל משתתף מזכיר דוגמה להתנהגות נכונה מתוך ההקפדה על הליכה בשביל, שמירה על ניקיון והתבוננות בטבע.

תחרות: "בלי לומר מילה"

תחרות בין קבוצות: הצגת פנטומימה של ערכי טבע ומורשת שעליהם אנו רוצים לשמור בטויל.

10 דקות

עזרים:

תצלומים של שמונה ערכי טבע: צדף מאובן נטיף רקפת ענפים צב יבשה חיפושית ראשנים

לחזרה לטבלת משחקי המערך 'התנהגות בטבע' - הקליקו כאן

כתיבה - רחלי גלבע, צוות חינוך רשות הטבע והגנים
הנחיה - שרון גולן הרשקוביץ, מנהלת תחום קהילה רשות הטבע והגנים
עיצוב גרפי ואיור - סיגל ויינטה, Sigaluna
הגהה לשונית - לילך צרנוב

צב יבשה

צילום: דותן רותם

ראשנים

צילום: SHUTTERSTOCK

חיפושית

צילום: SHUTTERSTOCK

רקפת

צילום: שרון גולדזון

מאובן

צילום: SHUTTERSTOCK

צדף

צילום: דותן רותם

נטוף

צילום: SHUTTERSTOCK

ענפים

צילום: SHUTTERSTOCK

